

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR

- PROBACE
- PAROLE

ALTER.TRESTY A OPATŘENÍ S DOHLEDEM

- **PODMÍNĚNÝ ODKLAD VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY s dohledem, zkušební doba 1 až 5 let.**
- **PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VÝKONU TRESTU odnětí svobody s dohledem zkušební doba u přečinu 0-3, u zločinu 1 až 7 let.**
- **Výkon trestu OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ za současného uložení dohledu při prodloužení lhůty k vykonání trestu OPP.**

ALTER.TRESTY A OPATŘENÍ S DOHLEDEM

- **PODMÍNĚNÉ UPUŠTĚNÍ OD POTRESTÁNÍ s dohledem, zkušební doba až 1 rok.**
- **PROPUŠTĚNÍ Z OCHRANNÉHO LÉČENÍ s dohledem.**
- **VÝCHOVNÉ OPATŘENÍ dohled probačního úředníka u mladistvých.**

+ NÁHRADA VAZBY dohledem.

DOHLED PROBAČNÍHO ÚŘEDNÍKA

- Dohledem se rozumí:
Pravidelný OSOBNÍ KONTAKT pachatele s úředníkem PMS, spolupráce při vytváření a realizaci **PROBAČNÍHO PLÁNU DOHLEDU** a **KONTROLA DODRŽOVÁNÍ PODMÍNEK** uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona.
- Účel dohledu :
  - a) **SLEDOVÁNÍ A KONTROLA** chování pachatele, čímž je zajišťována ochrana společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti,
  - b) odborné **VEDENÍ A POMOC** pachateli s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.

POVINNOSTI PACHATELE PŘI VÝKONU DOHLEDU

- **SPOLUPRACOVAT** s probačním úředníkem (dále jen „PÚ“) způsobem, který mu PÚ stanoví a plnit probační plán dohledu.
- **DOSTAVOVAT SE** k PÚ ve lhůtách, které mu stanovil.
- **INFORMOVAT** PÚ o svém pobytu, zaměstnání a zdrojích obživy.
- **Dodržovat** soudem uložená **OMEZENÍ A POVINNOSTI**.
- **INFORMOVAT** PÚ o jiných důležitých okolnostech určených PÚ pro výkon dohledu.
- **Umožnit** PÚ **VSTUP DO OBYDLÍ**, ve kterém se zdržuje.

POVINNOSTI A OPRÁVNĚNÍ PÚ

- **Vykonávat dohled** nad pachatelem v souladu s **rozhodnutím soudu** a vytvořeným **probačním plánem dohledu**.
- Plnit **pokyny předsedy senátu (soudce)**.
- Pravidelně **aktualizovat probační plán** s přihlédnutím k osobním, rodinným a jiným poměrům pachatele.
- Být odsouzenému **nápomocen** v jeho záležitostech.
- **Poruší-li pachatel závažným způsobem nebo opakovaně podmínky dohledu**, probační plán nebo soudem uložené povinnosti, **informuje o tom bez zbytečného odkladu soud**. Při méně závažném porušení PU pachatele upozorní a poučí ho, že při opakovaném porušení bude informovat předsedu senátu.

POVINNOSTI A OPRÁVNĚNÍ PÚ

- Nestanoví-li předseda senátu jinak, zpracuje nejméně **1x za 6 měsíců zprávu, ve které informuje o průběhu dohledu, o dodržování uložených povinností a o poměrech pachatele.**
- PMS má **oprávnění obracet se na všechny osoby (fyzické i právnické) a státní orgány s dožádáním o sdělení potřebných údajů a tyto jsou povinny údaje sdělit.**
- **PÚ zachovává mlčenlivost** v souvislosti s výkonem profese.

ZÁSADY PRÁCE S KLIENTEM

- **Informovanost, jasně stanovená pravidla spolupráce**
- **nekompromisně trvat na pravidlech = důslednost**
- **transparentnost**
- **navázání konstruktivního vztahu, vzájemná spolupráce**
- **přiměřenost pomoci / kontroly**
- **aktivizace klienta k samostatnému řešení potíží ⇒ důraz na přijetí odpovědnosti**
- **plánovat malé, konkrétní cíle směřující k vedení řádného života**
- **respekt k individualitě**
- **pravidelná, systematická práce s klientem**
- **zákonnost**

ANALÝZA RIZIK A POTŘEB

- Proces stanovení rizik a potřeb pachatele, který PÚ provádí prostřednictvím vyhodnocení informací, které získá z těchto zdrojů:
  - **osobní rozhovor s pachatelem,**
  - **ověření údajů získaných od pachatele z jiných zdrojů,**
  - **návštěva v místě bydliště pachatele,**
  - **navázání kontaktu s oběti** nebo pozůstalými po oběti,
  - **navázání kontaktu s orgány činnými v tr.řízení,**
  - **navázání kontaktu s odborníky,** kteří jsou do práce s pachatelem zapojeni,
  - **studiem dostupných materiálů** – původního trestního spisu (*zejména rozsudku, výpovědí pachatele a svědků, znaleckých posudků, opisu rejstříku trestů,...*) a dalších podkladů.

ANALÝZA RIZIK A POTŘEB

- **RIZIKO** = nebezpečí, hrozba, pravděpodobnost nezdaru, recidivy, újmy.
- **RIZIKOVÝ FAKTOR** = okolnost podněcující vznik rizika, zvyšující pravděpodobnost jeho vzniku.

- **Dělení rizikových faktorů:**
  - **STATICKE** - v čase neměnné, např. věk, pohlaví, trestní minulost, dřívější výkon alternativních trestů, aj.
  - **DYNAMICKÉ** - v čase proměnlivé, např. rodinná situace, kriminální vazby, užívání drog, finance, bydlení aj.

ANALÝZA RIZIK A POTŘEB

- **Analýza - pracovník se zaměří na následující oblasti:** aktuální TČ, trestní minulost, okolnosti ovlivňující TČ, postoj obviněného k TČ a k oběti, potřeby obviněného, zaměstnání, vzdělání, finanční situace, bydlení, postoje, myšlení, chování obviněného, sociální okolí, závislosti, zdraví atd.

Vyhodnocování - určení pravděpodobnosti další trestné činnosti:

- určit míru rizika recidivy a újmy (nízká, střední, vysoká)
- charakter újmy (materiální, sexuální, na zdraví, životě, psychická)
- uvést zdroje, důvody vyhodnocení (proč si to myslím?)
- Co konkrétně by se mohlo stát, komu, za jakých okolností a s jakými dopady?
-

ANALÝZA RIZIK A POTŘEB

- z vyhodnocení vyplývá **závažnost případu**,
- **ta určuje míru intenzity a charakter intervence** (konkrétní podobu výkonu dohledu, doporučované alternativy),
- **PÚ musí výsledky analýzy zohlednit při sestavení probačního plánu dohledu** - konkrétně stanoví, jakým způsobem bude rizika zmenšovat a jakým způsobem budou potřeby pachatele řešeny (např. dokladovat placení náhrady škody, zkontaktovat exekutora, testování – alkohol, drogy, atd.)
- **Důležitá je pravidelná kontrola ujednaného, vyhodnocení a aktualizace plánů.**

PROBAČNÍ PLÁN DOHLEDU

- Jedná se o **písemně zpracovanou individuální specifikaci, konkretizaci výkonu dohledu – základní nástroj efektivního výkonu dohledu**. Je vytvářen **ve spolupráci s klientem** a to formou srozumitelnou pro klienta.
- **Obsahuje:**
  - **Pravidla spolupráce**
  - **Identifikace a pojmenování specifických potřeb a zájmů ⇒ jejich naplnění společensky přijatelným způsobem** (konkrétní, dílčí cíle a způsoby jejich naplnění – kdo, co, dokdy, jak udělá)
  - **Zohlednění soudem uložených povinností a omezení**
  - **Hodnocení úspěchů spolupráce ⇒ mapa cesty**
  - **Průběžná aktualizace**

PROBAČNÍ PLÁN DOHLEDU - PŘÍNOS

- - **Jasně stanovená pravidla spolupráce**
  - **Jasně stanovené cíle – objektivní hodnocení spolupráce při jednání s klientem**
  - **Práce s úspěchem, pozitivy ⇒ motivace**
  - **Hledání, co a jak měnit**
  - **Vytváří podklad pro hodnocení spolupráce pro potřeby informování soudu**

PAROLE – PODMÍNĚNÉ PROPUSŤĚNÍ Z VTOS

- **Zákon dává možnost podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody** (zpravidla po výkonu poloviny trestu, při splnění zákonem daných podmínek dříve, u závažných trestných činů a při uložení trestu odnětí svobody nad 20 až do 30 let po 2/3 trestu, u odsouzených k výjimečnému trestu na doživotí může být podmíněně propuštěn až po nejméně 20 letech),
- **jestliže odsouzený svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a může se od něj očekávat, že v budoucnu povede řádný život** nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného.

PAROLE – PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VTOS

Odsouzenému, kterého soud podmíněně propustí před vykonáním poloviny trestu (§ 88/2) soud uloží *specifické povinnosti a omezení*, aby:

- se ve zkušební době **ZDRŽOVAL VE SVÉM OBYDLÍ** zejména v noční době a ve dnech pracovního klidu a volna (celková doba nesmí přesáhnout 1 rok)
- nebo aby **VYKONAL PRÁCE VE PROSPĚCH OBCÍ, státních nebo jiných obecně prospěšných institucí** (50 až 200 hodin),
- nebo aby **SLOŽIL URČENOU PENĚŽNÍ ČÁSTKU na pomoc obětem TČ na účet soudu** (dle osobních a majetkových poměrů 2.000,- až 10.000.000,- Kč).

PAROLE – PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VTOS

- **Podmíněné propuštění nepředstavuje nárokový institut** - přestože odsouzený splní povinné náležitosti, soud nemusí jeho žádosti vyhovět.
- Lze současně vyslovit **dohled i přiměřená omezení a povinnosti**
- Soud vychází ze spisového materiálu zahrnujícího zprávu věznice, rejstřík trestu, příp. zprávy z místa bydliště a další podklady, dále soud přihlíží, zda má odsouzený zajištěnu práci a bydlení.
- **Při zamítnutí žádosti lze znovu požádat po roce od pravomocného rozhodnutí.**
- **Pokud soud žádosti vyhoví, opouští odsouzený věznici po právní moci rozhodnutí.**

PAROLE – PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VTOS

Součinnost PMS a Vězeňské služby:

- Součinnost je zakotvena v dohodě mezi PMS a Vězeňskou službou ČR (VS).
- PMS částečně pracuje ve věznici.

Cíl:

Vzájemná koordinace a efektivní výkon spolupráce PMS a VS v oblasti přípravy na rozhodování o podmíněném propuštění (PP) s dohledem.

Smysl:

Připravit pro soud RELEVANTNÍ PODKLADY pro rozhodování o PP, včetně doporučení k minimalizaci recidivy.

PAROLE – součinnost PMS a Vězeňské služby ČR

- **Vězeňská služba ČR při nástupu pachatele do výkonu trestu odnětí svobody informuje o možnostech spolupráce s PMS.**
- **Znovu informace pro ty, kteří mohou za 6 měs. žádat o PP ⇒ pachatel prodiskutuje s vychovatelem možnost spolupráce s PMS.**
- **V případě, že má odsouzený o spolupráci s PMS zájem, vyplní „*podnět k zahájení spolupráce s PMS ČR*“ → vyplnění základních informací (vychovatel zapíše do osobní karty, že klient kontaktoval PMS). Podnět zaslán PMS nejpozději do 3 měs. před podáním žádosti o PP.**
- **Následně PÚ provede konzultaci s odsouzeným ve věznici. Před touto konzultací získá PÚ informace od vychovatele, sociálního pracovníka o osobě odsouzeného, seznámí se s osobním spisem a kartou odsouzeného.**

PAROLE – PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VTOS

Konzultace s odsouzeným:

- vychází z *informací z podnětu*,
- dojednání *podmínek vzájemné spolupráce* (konkrétní postup, domluva dalšího termínu) + spolupráce s dalšími organizacemi,
- *informace od dalších osob a subjektů* ⇒ hledání zdrojů posouzení osoby klienta, dostupné formy prevence, objektivizace sdělených údajů.

Stanovisko střediska PMS ČR k žádosti o PP

→ klient seznámen s obsahem

→ právo vyjádřit se

Vězeňská služba posílá PMS jejich stanovisko k PP.

PÚ zasílá soudu stanovisko k podmíněnému propuštění pachatele (včetně např. návrhu na uložení dohledu či konkrétních přiměřených povinností či omezení na zkušební dobu)

PAROLE – PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VTOS

Postup po pravomocném rozhodnutí soudu o PP s dohledem:

- **Příslušný soud, který rozhodl o podmíněném propuštění, informuje místně příslušné středisko PMS (v místě bydliště klienta).**
- **Věznice propustí klienta → neprodleně informuje příslušné středisko PMS.**
- **V případě, že PMS spolupracovala s pachatelem na přípravě podkladů k PP, informuje toto středisko pracovníka, kterému byl případ přidělen pro výkon dohledu v okrese bydliště pachatele po propuštění.**

Děkuji za pozornost.

